

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy iven. Előfizetheti helyben a szerkesztő 's kiadó tulajdonosnál urt utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeült pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatos példányok iránt csupan a bécsi cs. f. postahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés f. l. v. és pontosan és jutányosan közöltetik.

**FOGLALAT.** Magyarország és Erdély. (Kinevezés, névmagyaráítás. István nádor ó fensége levele a' növegylet. Országgyűlés: kerületi tanácskozások a' részek tárgybani üzenet 's felirás a' főrend. közteherviselési viszonyzat 's kir. vár. rendezési munkálattal fölött. Főrendi ülésben az örökvaltság ügyében vitatkozások. Külföld. (Ausztria, Olaszország.) Ertesítő.

### MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő. cs. 's ap. kir. felsége Szűcs Vilmos magy. kir. udv. kan. celláriai fogalomgyakorlót ugyanazon kormányzék tisztbeli fogalmazójává kinevezni; — keresztesi F r u m m e r Zsigmond kraszósmegeyi táblabíró, nemkülönben fia Béla, Kálmán és László vezettek nevének S z e n d e névveli fölcseréltetését megengedni méltóztatott.

Hazánk szeretve tisztelt nádora ő. cs. kir. fens. a' pesti jótékony növegylet-következő kegyes sorokkal méltóztatott megörvendeztetni: „Igen tisztelt Növegylet! Nemcsak teljes készséggel, hanem valódi örömmel is fogadtam a' kérelmet, melyet az általam igen tisztelt egyesület becses soráival hozzám intézett. — Ugyanis külön helyet foglalván a' felebaráti szeretet az erények sorában, nem lehet ennek, a' tekintetre leginkább méltó szegények fölségelésére szánt állandó gyakorlatát, nem szívemelő érzettel szemlélnem e' növegyletben, melynek jótékonyasága, az annyi ügyefogyatra terjedő adakozással 's ápoló gondoskodással szintugy tanúsítva vagyon, mint biztosítva az azt képező tagjainak élén álló fényes nevek által. — 'S valamint jól tudom, hogy felejthetetlen édes atyám elhunytával nagy veszteség ezen tisztelt egyesületet is érte, úgy nemes céljainak előmozdítására való készségemet azzal kívánom leginkább tetlegesen, hogy általam memmelinkább pótolassék, mit a' dicsőült az egyesületnek juttatott. Ezzel maradok az igen tisztelt növegyletnek jóakarója István m. k. nádor. Pozsonyban, karácsonhó 24kén 1847. Közli Károly Lajos, növegyleti titkok.

### ORSZÁGGYÜLÉS.

XLVI. kerületi ülés, január 31kén. Elnökök: Bory Pál (Hont) és gr. Andrássy Manó (Torna); jegyzők: Szabó Miklós és Szentkirályi Móricz; tárgy: a' részek tárgybani üzenet, főrendi válaszüzenet a' közös teherviselés tárgyában, sz. k. városok rendeztetése. — Szabó M. jegyző olvassa az üzenetet a' m. főrendekhez, az 1836: 21. t. cz. végrehajtásának mind ez időig lett elmulasztása tárgyában. Az üzenet némely sajtóhibák kijavítása után minden észrevétel nélkül helyben hagyatott, és a' jegyző ügyes tollaért megéltjezeteztelt. — Bory Pál elnök jelenti, hogy nádor ó fensége csak most érkezvén meg, a' mai napra 1 órára kitűzött elegyes ülés hónapra halasztatott. — Kossuth L.: midőn a' most hitelesített üzenet iránt indítványomat tettem, megkértem a' t. rendeket, hogy jelen ügy iránt különös figyelemmel legyenek, mivel a' részekben oly bonyolodott állapotban vannak a' dolgok, hogy kik a' magyarországi ügyek iránt rokonszenven viselkednek, üldözöttek is. Midőn e' tárgyban adatot terjesztek a' t. rendek elibe, nem akarok határozatot hozni; hanem csak azért teszem, hogy a' közvéleményt fölkelthessem ezen viszonyok iránt. — Bemutat szóló egy kővárvidéki jegyző aláírásával ellátott iratot, melyből kiviláglik, hogy a' kővárvidékiek petíciójával itt az országgyűlésen megjelent követek egyike Katona Miklós kővárvidéki szolgabíró hivatalából elmozdított. Jan. 15. 's 16kán folytatva közgyűlés tartatott, de ezen tárgyról semmi elő nem jött; hanem gr. Teleki Miklós főkapitány egy intézvényt küld a' minden municipiumot fölemesztett tisztiszékhez jan. 17kén, mellyel fogva a' nyiresi járásba szolgabírónak, a' nélkül hogy Katona M. megemlítették, Buttyán Benjaming kinevezi; és ezt miért? azért mert a' petíció felhozásában 's beadásában Katona M. is részt vett. Szóló ennek következtében nem akar semmit kérni, hanem azon reményét 's kívánatát nyilvánítja, miszerint a' kormány ezen botrányos tárgynak véget vessen valahára. — Bory Pál elnök: nem kívánván szólni senki más, a' hitelesített üzenet az országos ülésbe fog vitetni; egyébiránt tanácskozási tárgyal a' m. főrendeknek a' közteherviselés tárgyában lett válaszüzenete van kitűzve.

Kossuth L. Midőn ezen ügy első tárgyalásakor indítványát tette, ha azon elvből indultak ki üzenetükben, melyeken indítványt alapult, akkor hármat mondtak ki a' t. rendek: 1) hogy a' közös teherviselésnek főpontnak kell lenni, azon tárgyak közül, melyekkel finansialis intézkedéseknek megkezdetniük kell, mert csak ez által lehet czélszerűleg gondoskodni a' nép terhei könnyítéséről; 2) miután az orsz. pénztárt is a' közös teherviselés elvére akarják alapítani, 's így annak kérdését a' házi adóval válhatlan kapcsolatban kell tekinteni: tehát ezen két tárgy együtt és egyszerre tárgyalassék; 3) miután nem subsidiumot, hanem közös teherviselés alapján állandó országos pénztárt ajánlottak: az indirect kuttókat nem mellőzték, 's a' kiküldendő választványnak utasításul adták, hogy az indirect kuttókat keresse ki, 's a' mennyiben azok elegendők nem volnának, a' direct adóhoz is folyamodjék, 's an-

nak miként leendő alkalmazása iránt véleményét terjeszse elő. Szóló a' m. főrendek válaszüzenetére nézve megjegyzi, hogy vagy el nem fogadták, vagy elfogadták a' m. főrendek a' t. rendek elveit; és ezért szeretne volna, hogy mind a' két esetben világosan nyilatkoztak volna. Azonban akár mint legyen, szóló ezen üzenetet úgy fogja fel, hogy a' m. főrendek a' közös teherviselés elvében megegyeznek 's a' törvényhozás feladatát annak részletes alkalmazásában keresik, és a' fizetésnek a' t. rendek üzenetében említett két faját, a' házi adót és orsz. pénztárt, ezen elv részletes alkalmazásának tekintik; azért szóló úgy hiszi, hogy a' m. főrendek mind a' házi adót, mind az országos pénztárt elfogadták 's egy orsz. választvány-kiküldéshez részükrel is hozzájárultak, a' nélkül, hogy a' választvány munkálkodásában, az említett tárgyak közül egyiknek vagy másiknak előlegesen elsőbbséget kívánának tulajdonítani. Elsőbbséget a' t. rendek sem akartak egyiknek a' másik fölött tulajdonítani, de az elfogadott közös teherviselés elvét csak úgy látták létesíthetőnek, ha a' nemesség a' nép terheiben aránylag részt vesz. Nyilatkoztassuk ki tehát, mond szónok — azon való örömmel a' m. főrendek, miszerint czélunkhoz, a' közös teherviseléshez és országos pénztárhoz hozzájárultak; és miután itt elsőbbségről nem lehet szó, kimondatni kívánná, hogy ezen hozzájárulást annál nagyobb örömmel értették, mivel a' t. rendek föltételezve látják a' közös teherviselés által azt, hogy a' nép terheiben a' kiváltságos osztály részt vegyen. Illy értelemben véve a' főrendi válaszüzenetet, az indirect és direct kuttók iránti utasításra nézve kimondatni kíváná szóló, hogy miután a' t. rendek a' dolgot sürgetőnek látják: ennek további sürgetését azért nem látják szükségesnek, mert közteherviselés nélkül országos pénztárt teremteni nem lehet. Illy értelemben kíváná tehát szóló az üzenetet szerkesztetni 's egyszer mind jónak látná azzal a' választvány névsorát is egyszerre tudatni a' m. főrendekkel. (Helyeslés.) Re v i c z k y (Esztergamm.) Miután legközelebb kapott utasítása értelmében küldőji a' házi adót elváltatták, sőt a' közös teherviselés elvét még a' közmunkákra is kívánják kiterjeszteni: hozzájárul Pestmegye indítványához. Károlyi (Nógrád) utasításában nemcsak a' házi, hanem a' hadiadó is a' közteherviselés elvébe foglaltatik; 's miután a' hadiadó megajánlása mult tárgyaláskor a' védrendszerhez volt kötve: utasítása értelmében kívánja, miszerint a' védrendszer kidolgozására egy választvány neveztessek ki, hogy aztán szólhassunk a' hadi adóhoz.

Somsich P. (Baranya). A' dolog érdemére nézve Pest követét pártolja; de meg nem foghatja, hogy az indítványozó követ ur az üzenetben levő elveket elemezve, abban mindent feltalált, 's mégis apocalypsiról vádolja a' főrendek üzenetét; holott a' főrendek mindent megtettek, mit a' rendek kívántak, azon különbséggel, hogy az indirect és direct kuttókra nézve nem akartak utasítást adni a' választványnak, de melyeket a' számitásból kizárni bizonyosan nem akartak. 'S a' mennyiben oly különféle nézetek nyilvánultak a' főrendi táblán, ezen válaszüzenetet csak méltányolni kell a' főrendektől; azért kívánja, hogy minden észrevétel nélkül járuljanak a' t. rr. a' választvány kiküldetéséhez. Simon (Sopronym.) utasítása értelmében nem járulhat Pestmegye indítványához. Sch n e L. (Heves). Pártolja Nógrádm. követének védrendszeri indítványát. Kossuth L. Mindenki tudja méltányolni azon tényt, hogy a' m. főrendeknél az annyiféle ágazó vélemények így központosultak; de nagyon sajnálja, hogy Baranyamegye követe őt rosszul értette, mert ő észrevételét nem mint vádat tette, hanem nem tudta: ha vajjon jól fogta é fel a' főrendi üzenetet; miután azonban Baranya megye követe vele szavazott, meg van győződve, hogy a' válaszüzenetét jól fogta fel. Nógrád indítványát illetőleg: küldőji a' közteherviselés minden nemét viselni akarván, sőt azt létesíteni is, örülne ha küldőji ezen akaratát teljesedésbe menni láthatná; de miután egy illy kérdésnek elődöntése a' küldőtől függ, 's így alig lehet ez országgyűlésen jövője: ohajtaná, hogy talán épen egy illy tárgynak föllevenítése által ne nehezítsük a' szőnyegen forgó ügynek létesülését. Egyébiránt nem akarná kimondatni, hogy a' védrendszer ne tárgyalassék; hanem várjuk, míg a' dolgok fordulnak, a' midőn majd szólhatunk hozzá, de most halasztassék el. Gr. Andrássy Gy. (Zemplén): Az üzenetre nézve Pestmegye követével szavaz; 's a' nógrádi indítványt szinte nem látja helyén. Inke y Zs. (Somogy) Pestet pártolja, de Nógrád indítványát nem. Bory P. elnök: Elfogadják a' t. rendek a' válaszüzenetre nézve Pestmegye indítványát; Nógrád indítványa pedig, miután az vizsgálgra nem talált, annak idejében fog tárgyalatni.

Bónis S. (Szabolcs). A' hadi adó ezen táblánál tete-

mes pártoltatást találván, az elnöki kijelentést úgy veszi, hogy az csak elhalasztatott, 's később ha szükségét látják felveszik; de most azt a' szőnyegen forgó kérdéssel összekötöni czélszerűnek nem látják. A s z t a l o s P. (Mármaros). Már ugyan el van fogadva Pestmegye indítványa; de miután a' főrendi üzenetből világosan ki nem tűnik, ha vajjon elfogadják é a' házi adót: a' főrendeket fölszólíttatni kíváná világos nyilatkozásra (több követ: benne van).

Osztroluczky (Zólyomm.) Az elnöki kijelentést Szabolcs köv. megelőzte már; Mármaros scrupulusában nem osztozik, mert a' főrendi válaszból a' házi adó elve benne van.

Schn e L. (Heves): A' végzést úgy kívánja értetni mint Pestm. követe nyilatkozott, hogy t. i. a' dolog könnyítése tekintetéből halasztatott most el Nógrád indítványa; 's így kívánja, hogy az a' kerületi jegyzőkönnybe menjen. T a r n o c z y (Nyitra): Nógrád indítványát illető elnöki kijelentésre Szabolcs megye követe kijelentette véleményét; a' főrendi üzenetre nézve pedig nem ért egyet Mármaros követével, mert a' közös teherviselést, tehát a' házi adót is elfogadták a' főrendek.

Kende (Szatmár.) Midőn a' közös teherviselést elfogadták az országos rendek, elfogadták a' hadi adót is; mert mi nagyobb közös teher, mint a' haza védelme? Szólónak ugyan nincs utasítása a' hadiadóra, de van a' védrendszerre; 's így, miután el van fogadva a' közös teherviselés, el van fogadva a' hadi adó is, azaz a' védrendszer, azért kívánja, hogy a' védrendszerrel intézkedés történjék; mert 33 év óta békében élünk, már pedig nihil stabile sub sole 's hosszas betegségek halál a' vége 's vége szakad a' hosszú békének is. Ott állunk, hogy alkalmasint ma holnap belebonyolodunk az európai mozgalmakba; a' napnyugati birodalmakban mozgás van, mit Komárom megye követe oly tudosan rajzolt; a' roppant török birodalmat összeomlás fenyegeti — Serviához, Bulgáriához a' magyar korona jogot tart. Ha aztán egyszer a' béke megszakad, akár hódítási, akár visszafoglalási helyzetbe tesszük magunkat: ha nem lesz törvény, majd insurgálnunk kell 's tanulatlan embereket harcra állítani. Intézkedni kíván tehát a' védrendszer iránt, mert si vis pacem, para bellum, Nógrád indítványát pártolja. Rónay (Csanád): Pest kijelentését magáévá tevén, az elnöki kijelentést folytán kijelenteti: hogy küldőji mind a' házi, mind a' hadi adót pártolja, 's így Nógrádmegye indítványában is osztoznak.

Bory Pál elnök: miután már egyszer a' hadiadó többséget nem talált, azért jelentette ki a' végzést oly értelemben; egyébiránt, miután Nógrád követe a' védelmi rendszer iránt indítványt tett, méltóztatott azt szavazattal eldönteni. — Tolnay (Zala): hogy a' hadiadóra szavazhasson, a' védelmi rendszert pártolja, akár most, akár később. — Vidos (Vas) hogy a' szőnyegen levő ügy ne hátráltassék, — most Pestmegye kijelentése értelmében a' védrendszer tárgyalását elhalasztatni kívánja. — Bónis S. (Szabolcs) az elnöki kijelentéseknek mindig a' tanácskozás folytán mondottakra kell basirozva lenniök. Nógrád köv. a' védrendszer kidolgozását indítványozta, és Pest követe azt mondá, hogy most ne hátráltassék ez által a' szőnyegen forgó tárgy, hanem halasztassék el. Ebből tehát nem az következik, hogy mivel a' tiszt. elnök ur, Hontmegye követe, nem akar a' hadiadóban részt venni, zárjuk el az utat ezen tárgy előtt; hanem hogy halaszszuk el boldogabb időkre az indítványt. — Lónay M. (Bereg) Pest indítványát elfogadja; a' mi Nógrád védrendszeri indítványát illeti: választványt kíván e' tárgyban szinte kineveztetni. — Küldőji ugyan nem foglalási szándokból kívánna a' rendszer iránt intézkedni, mint Szatmár követe, hanem azért, mert a' nemességet őrsereggé akarják alakítani. Kívánja tehát, hogy ez tárgyalassék; 's ha most nem, legalább jövőre. — Paczolay (Hont) miután a' nógrádi indítvány hadiadót vonand maga után, mit pedig küldőji nem pártolnak: szavazatra kéri a' tárgyat bocsátatni. — Máriásy (Sáros) Pest indítványát nem pártolja, hanem a' védelmi rendszer iránt ó is kívánna választványt kiküldetni (több hang: annak idejében.) Elnök: tehát Pestmegye nyilatkozata értelmében elhalasztatik az indítvány. — És most következik tanácskozási tárgyal a' sz. kir. városok rendezése.

Előleges. A' febr. 8kán tartott kerületi ülésben még a' beregi indítvány-okozta viták folytatottak; mellynek nyomán föltett jegyzői szerkesztet kinyomatni határozott. A' békési módosítás ez ülés folytán sem dönthetett el. — Mig az egész tanácskozási rendet terjedelmében közölhetnők, egy eseményt emelünk ki előlegesen, mely a' gyűlés alatt történt 's melly nagy sensatiót okozott. Kossuth L. szónoklata közben a' m. főrr. számára kijelölt karzaton, mellyen több érdemes magnás foglalta helyét, csattanás történt,

melly gyűtök (kapszli) pattanásaként hangzott el. Az egész terem megdöbben, szónok szava a támadt zajban elenyészik 'sa' hallgatóság e' szót kiáltozza: pisztoly, pisztoly. A' zsi-bongás és meglepetés általános lön, mialatt a' karzaton ülő urak egymásra tekintve mosolyganak, miből az esemény tré-fás kimenetelét előre sejtjen lehetett. Szóhozott K. L. a' csat-tanásnak semmi fontosságot 's legfőbb esetlegességet tulaj-donit 's férfias eréllyel megvallja, hogy a' törvényhozónak akkor sem szabad megijedni, ha mögötte álgú durran is el; e' nyilatkozat a' meglepetésre vidámsági szint öntvén, szónok a' kormány politikájának fejtegetésében tovább haladott; 's valóban az egész eset magában csak mosolyt érdemel, mert a' csattanás nem vala egyéb, mint egy durranó édecsnek (Knall-zuker!) elpattanása, mellyel gr. A. D. szomszját enyhíteni a-karta.

28. sz. országos ülés folyt. a' m. főrdnél az örökváltsá-g tárgyában. Gr. Almásy M. a' szónyegen levő urbéri vi-szony megszüntetés módjára nézve a' tr. r. k. egyet nem értvén, az orsz. választvány kiküldetésének szükségét látja, hogy ezen fontos, de szövevényes ügy részleteire nézve a' két tábla közti egyezség mielőbb létesüljön; melly választványnak ha-táskörét azonban az általános elv kimondásával megneheze-teni nem kívánja, az csak módok és eszközökről gondoskodván, mikép lehessen legcélszerűbben az urbéri viszonyokból ki-bontakozást eszközölni. De nem is találja czélirányosnak a' kényszerítés elvét alkalmazni mindaddig, míg e' részben más gyengédebb módokhoz nyulni lehet; melly okból gr. Cziráky J. véleményéhez csatlakozik, 's ha az többséget nem nyerne, azon esetre koronaór ó excellenciája indítványát elfogadja.

Tihanyi Ferencz temesi gróf. Én is azok közé tarto-zom, kik a' jelen országgyűlésnek nagy teendői közé számít-ják az örökváltságot; és valamint az adóteher közös viselése a' nm. förr. hozzájárulásukkal helyesen irányoztatott, úgy szük-ségesnek tartom, hogy az örökváltságot sikerítésére törvény ál-tal kellő módok határozottassanak, és csak így szüntethetik meg ellenünk az adóteher közös viselésében minden további kö-vetelés. — Ekép levén meggyőződve, az örökváltságot komolyan kell akarni, az 1841. diki engedélyező törvénynél to-vább kell menni, és én azt hiszem, hogy a' kötelező törvényt mellőzni nem lehet, természetesen magától értetvén, hogy csak ott lehet elő a' kényszerítés: hol a' tökéletes kielégítés mellett a' földesur mégis ellenezné az örökváltságot, mi nem lehetetlen, kivált ha kötelező törvény nem fogna létezni; de tagadni nem lehet, hogy mindnyájan és mindenben még nem vagyunk előítéletek nélkül. — Előle kötelező törvény csupán a' földesurat illetheti, és csak így lesz létesíthető, mert ott, hol a' váltságra szándok 's kivált mód hiányzik, a' kényszerítés ha-mar megszűnik; de különben is azt tartom, hogy az örökváltsá-g által az adózóknak jobbléte a' földesur kármentesítésével, nem pedig nyereségével czéloztatik; ha tehát valamely köz-ségnek mostani állapota kedvezőbbnek tetszik 's magával szá-mot vetve azt hiszi, hogy kevesebb kamatot fizet most földes-urának, mint fizetne azon tőke után, mellyel magát megvál-tatná, kényszeríteni nem lehet; hiszem is, hogy leszen ha-zánkban számos illy eset, kivált hol szerencsésebb éghaj-latban kedvező örökös szerződések léteznek, — de ha lehetne a' jobbágyot megváltásra kényszeríteni, mi előttem képtelen, történhetnék nem ritkán az is, hogy a' földesur a' legköteleseb-b kármentesítés mellett is jobbágyai terheltségökkel még nagy tőkét is nyerne 's illy esetekben, úgy tartom, a' törvény czélját vesztené. — De úgy látom, a' t. rr. sem veszik, de nem is vehetik a' kényszerítő törvényt más értelemben, a' kir. elő-adások folytán tevén indítványukat, az 1840. i. 7. i. cikket mellőzni nem szándékoznak, 's illy értelemben a' rr. üzenetét pártolnám, hanem nem látom helyén, hogy az általuk kitűzött elv, mellyből a' kötelező törvény következik, olly általánossá-gban a' földesurat vádlólag kitűzessék. — Ezek után korona-ór b. Vay ó nm. l. kevés megjegyzésemet 's nézeteimet né-mileg kimerítvén, járulok ahoz, azon esetre pedig, ha ezen vélemény kisebbségben maradna, járulok mltgos gr. Cziráky János urhoz, ki ugyan a' választványt általánosságban kö-telőző törvény nélkül kiküldetni kívánja, de ahoz, mit némely igen tisztelt szónoktól hallottam, a' kölcsönös kényszerítő tör-vényjavaslathoz semmi esetre sem tudok járulni.

Gr. Teleki L. A' szomszéd tartományokbeli esemé-nyek, — az urbéri viszonyokra nézve keserűséget és tanu-ságot foglalnak magokban. A' keserűséget el kell felejtetni, a' tanulságot pedig haszonra kell fordítani; ezen események-ből tanulságot merithet mind a' hazafi, mind az aristokratia, mind pedig az önző. A' hazafira nézve tanulság az, hogy az urbéri viszonyok között a' haza nagy nem lehet, és hogy ez az, mi alkotványunkat leginkább népszerűtlenné teszi, mert mig ez fönáll, addig a' néptől alkotvány iránti szeretetet ki-vánni nem lehet; népképviselőt által pedig rajta segíteni nem tudunk. Merithet tanulságot az aristokratia; mert a' melly ve-sztély fenyegeti a' hazát, leginkább fenyegeti az aristokrátiát; tehát neki van legnagyobb érdekében az urbéri viszonyt meg-szüntetni. — E' tekintetben tehát a' vélemények nem külön-böznék a' mód iránt. De ha az urbéri viszonyokból kibonta-

kozást igazán ohajtjuk, szükséges, hogy ez országos intézke-dés által történjék. Erre nézve ismét különböző elvek javasol-tatnak. Szóló gróf nézete szerint mindent magában foglal az-on vélemény, miszerint a' jobbágyok legnagyobb kön-nyűség adassék a' maga-megváltásra, 's a' szabad egyezke-désre mentül szélesebb tér engedessék, és hogy ha országo-san akarunk intézkedni, ezt mindenek beléegyezésétől fölté-telezni nem lehet, mert egy lengyel vet o t hoznánk be. Ha tehát az általános intézkedés elvét elfogadjuk, akkor a' kényszerítésnek is helye van; de azért a' választványra néz-ve sem az egyoldalú, sem a' kétoldalú kényszerítés elvének kijelentését nem kívánja, mivel a' választványt olly tág ala-pot kell adni, hogy az a' tárgyat maga egész nagyszerűsége-ben tárgyalhassa. Gr. Cziráky J. véleményére nézve azt mondja: miszerint ő is úgy találja ugyan, hogy az elveket e-lőleg nem kell kijelenteni, — de a' kényszerítés elvére néz-ve másként van, mert országos sikert kényszerítés nélkül el nem érhetünk. Ennélfogva a' választványt utasítást kíván adni, 's erre nézve általános elvek kitűzését szükségesnek látja, mert különben a' választvány nem tudná, hogy mire fek-tesse munkáját. Illy értelemben pártolja koronaór ó exc. indítványát; hanem illyformán kívánna a' választványt uta-sítást adni: igyekezzék a' választvány olly javaslatot készí-teni, hogy az urbéri viszonyokból kibontakozás a' földes-urnak tökéletes kármentesítése mellett, országosan eszközöl-tessék, még pedig úgy: hogy a' jobbágyok több könnyűség nyújtassék finansziális intézkedések 's más módok lehetősége által, a' szabad egyezkedésnek lehető tág tér engedessék, és az örökváltságot sikere egyesek beléegyezésétől föl ne lételez-tessek. — Indítványát a' m. főrendek figyelmébe ajánlja. —

B. Vay Miklós koronaór. Azokat illetőleg, mellyeket m. gróf Szapary Antal 's gr. Erdődy Sándor urak mondtak, meg kell jegyeznom, miszerint az ő kívánatuknak az én igény-telen indítványom némileg megfelel ugyan, — de az elsőt nem elégítheti ki egészen, ha ő a' jobbágyra is épen olly mér-tékben akarja kimondani a' kötelező eszméjét, mint a' földes-urra; — ez nem is lehet. — Ugyanis különbség lenne a' közt, ha mi a' tökéletesen kármentesítendő földesurat arra akarnók kötelezni, hogy vegye föl a' parasztnál elocált jelen-leg nem igen híresen kamatozó tőkét, — és a' közt, ha a' parasztot kényszeríteni akarnók egy, nála fölmondhatatlanul létező tőkének lefizetésére. — Elég e' tekintetben annyit mondani, mint én indítványoztam! — A' gr. Erdődy által érintett 300 milliót illetőleg, magam is azt hiszem, hogy hibás a' számítás, — de meg vagyok róla győződve, hogy ha hitelintézetünk lesz, hitele e' fölött a' föld népének, hogy egye-bütt is szerezhet pénzt magának, földdel válthatja meg magát 's gr. Szapary szerint még munkával is, — sok millióval fölértő mód leszen mindenesetre kezében, 's ha különben is fog eszélyesen ösztönözteni, lesz sikere csakhamar az örökváltsá-gnak. A' m. m. gr. Teleki László előadását illeti, abból elfoga-dok két dolgot, t. i. hogy a' permissiv törvények épségbeni fönmaradása emeltessek ki lehető legnagyobb világossággal már üzenetünkben is, — a' másik, mire szintugy rea' álok, az, hogy az országos választványt nem legyen keze arra nézve megköve, miszerint ha az egész örökváltsági ügyet be nem tudná ez uttal végezni, annak részbeni létesíthetést is ter-vezhesse! — hiszen ez igen practicus nézet, — miért, ha p. o. a' dézmára nézve tisztába lehetne most már tökéletesen jön-nünk, meg ne válthatnók ezt a' robotok nélkül is, — vagy megfordítva! — az pedig, mint a' m. gróf a' kényszerítés esz-méjét e' szavakban kifejezi, hogy t. i. „az örökváltságot ügye-ten teendő intézkedések sikere, egyesek beléegyezésétől föl ne függesztessék”, épen az, a' mit én azzal mondek ki, hogy „ott, hol a' parasztnak kész és képes tökéletesen kármentesíteni földesurat, ez őt abban ne hátráltathassa, — a' választványt azon esetekről is gondoskodván, hol a' dolog természete szer-int a' kényszerítés netalan a' parasztkra is ki leszen terjesz-tendő.” —

Busán H. Horvátország köv. A' kényszerítő törvény ellen nyilatkozván, az örökváltságot hitelbank föllátása által kívánja életbeléptetni, 's gr. Cziráky J. sal egy értelemben van, ha pedig kisebbségben maradna, koronaór ó excljával szavaz. — Gr. Csáky Tivadar az országos választványt utasítás nélküli kiküldetéséhez járul. — Gr. Teleki Domokos indít-ványzóval a' tárgy fontossága körül egyet ért, de elkülönö-zésben van attól, a' mennyiben azt hiszi, hogy ez ügy immár nyakunkra nőtt, az indítvány pedig előbb a' megváltás több nemeinek megkísértését föltételezi, mig a' kényszerítésnek elve egész általánosságban kifejezhetnék. Poroszország ve-lünk e' tárgyra nézve egyszerre indult, és annyira haladt, hogy a' megváltási ügy majd az egész honban életbe léptetett; fölhozott a' tulajdon sérthetlensége, pedig az örökváltsá-g eszméje erre nézve a' kisajátítás eszméjével ugyanaz, 's ha lehet, a' mi történik is, a' közjó tekintetéből vasutaknál és más országos intézkedéseknél a' tulajdöntőkéletes kármentesítés mellett elfoglalni, miért ne lehetne a' status érdekében az ur-béri viszonyokat országosan rendezni, sőt kényszerített ör-ökváltsággal is keresztülvágni, a' mi nem tesz mást, mint a' birtokjog formáit megszabni. Elég sajnos, hogy a' kényszeri-tés szükségét bevárták azon uradalmak, mellyeknek üdvös példával kellett volna előmenni. Illyenek a' kamarai és papi uradalmak. Midőn az országos választványt, melly a' rész-letekre nézve is kiterjeszse munkáját, kiküldetésében meg-egyezését kijelentené, el nem hallgathatja megemlíteni a' földdel megváltás káros létét, mert ez által, ha figyelem-

be nem vesszük is a' már elfogadott de még nem létesített közteherviselést, mellynek eddigi alapját — az urbéri földet kevesbiteni nem lehet, — oda halmozza a' földbirtokot, hol eddig is messze terjedő földterek vannak 's munkás kéz nincs, 's elveszi onnét, hol kevés a' birtok, 's a' hol vannak egyedül a' munkás kezek. Kivánna pedig, hogy a' választ-vány tervében, — a' megváltásra nézve részletes könnyítési módok is foglaltatnának, mert nem akarja, hogy addig sem-mi sem történjék, mig a' választvány terve egész nagyszerű-ségében létre jövend. B. Vay ó excellenciája azon előadására, miszerint a' megváltásnál nem annyira a' földek, mint a' föld-desur és jobbágy közt helyek szerint létező viszonyok, vagy is, hogy a' földesurra nézve a' megváltással járó kellemetlen-ségek tekintessenek, illetőleg vétessenek kulcsul, — meg-jegyzji, hogy ő ezt épen nem akarná, mert akkor az ollyan számtalan alakban mutatkozó kellemetlenlégek ürügye alatt az örökváltságot elbetelem akadályok gördítenének. Egyéb-iránt pártolja gróf Teleki L. indítványát. — Hertel endy Ig. A' tárgy iránti bővebb nézeteinek kifejtését annak idejére fön tartván, gr. Cziráky J. véleményéhez járul.

Ürményi J. tolnai főispán. Nézetei gr. Czirákyéival leginkább egybehangzóak levén, annak véleményéhez csatla-kozik; ha pedig kisebbségben maradna, koronaór ó exclja első indítványához járul. Gr. Haller F. a' tárgy érdeméhez annak idejében bővebben szóland, ezuttal az üzenetet pártolja.

Gr. Széchenyi A. A' mai tanácskozás által meggyőző-dtem, hogy, mint az egy előttem fölszóltat szónok által is érin-tetett, az örökváltságot kérdésében az elérendő cél iránt az egyedi vélemények mintegy központosulnak és csak azon mó-dokra nézve léteznek különféle véleményárnyéklatok, mel-lyek mellett a' cél eléretni reméltetik. A' t. kk. és rr. a' je-len kérdésre nézve is üzenetökben egy általános elvet bocsá-tnak előre, és az urbéri tartozásokból hova hamarabb törté-nendő kibontakozást tűzik ki föladatul. Az üzenet ez utolsó kitétele ellen lennének nekem némely észrevételeim, minek-utána nem lehet föladásunk hóvamarább egy olly kérdés megoldását eszközölni, mellynek bevégezése talán egy ember-kornál hosszabb időt igényelne. De még kevesebbé osztozha-tom azok nézetében, kik mint a' t. kk. és rr. az eddigi enge-délyező törvény sikertelenségének egyedül vagy legalább fő-okát a' kényszerítés hiányában keresik. Hibás irányt tűzne ki ezen nézet a' törvényhozás működésének, midőn figyelmét nem annyira valódi, mint képzelt akadályokra híná fel, midőn mel-lőlvén azon viszonyok befolyásának mérlegelését, mellyek, mint p. o. a' népnek szellemi és anyagi fejletlensége, a' kész-pénz hiánya, az örökváltságot eddigi előmenetelét gátolták, egyedül csak kényszerítő törvényről gondoskodnék. Illy elő-zvények mellett teljes meggyőződésem szerint maga a' kény-szerítő törvény eredménytelennek mutatkoznék, és ha sikere könnyít eszközök által nem biztosították, akkor alig szűlne több eredményt, mint az engedélyező. — Az örökváltságot körüli nézeteknek egyik főhibája szokott lenni, hogy, mi egy rész-ről tagadhatlan, az örökváltságot iránti általános hajlam szükségének általános elterjedt érzete, egy ország anyagi és szellemi fejlettségének biztos fokmérője szokott lenni azért, mert a' munkaerő növekedő értékének igen biztos tanúságát nyújtja; sokan azt hiszik, hogy ezen szellemi és anyagi jólét előlézésére elég az örökváltságot kötelezőnek kijelenteni, megfélekedzvé, hogy a' természetbeni szolgálatok az orszá-gok ipari állásánál fogva szerfölött terhesek, mint szintugy ellen-kezőleg a' kötelezettség lerovásának legkönnyebb módja lehet; ép ezért leghelyesebbnek látszhatnék az örökváltságot eszköz-leszt szabad akaratra bízni, de ha e' tekintetben az eredményt siettetni akarjuk, ha a' fönálló körülmények azt komolyan igénylik, szükségessé válhatik egy lépéssel tovább menni; és itt találkozom gróf Teleki László észrevételeivel. Magam rész-ről is kívánom az örökváltságot előmozdítását, kívánom azért, mert komoly meggyőződésem, hogy a' korszellemnek a' feudális viszonyokból eredt természetbeni szolgálatok meg-változtatását sürgető irányra, hazánkra nézve is fogja hatását gyakorolni, de okoskodásom alapjátul egy szomszéd tartomány-nak szomorú eseményeit alap-olul elfogadni már azért sem kívánom, mert a' mennyire az ottani sajnó eseményeket a' föld-desur és jobbágy közt viszonyok idézték volna elő, ezek és a' mi urbéri állapotunk közt hasonlatosságot nem találó; olly urbéri visszaélések léteztek Galiciában, mellyeknek lehetősé-gét minálunk az 1836. i. törvény megelőzte, és így minden-nek, a' mi történt, oka nem annyira abban keresendő, hogy urbér létezett, mint abban, hogy szigoruan szabályozva nem volt, és a' földesuri önkény a' méltányosság szabta határokon tulment. — Azon okoskodással sem kívánék élni a' földes-urak irányában, hogy az örökváltságot elősegítését önérdékük igényli, minekutána a' mostani pillanat a' teljes kárpótlás megnyerésének utolsó kedvező pillanata, és fölt, hogy annak elmulasztásával az urbéri tartozások kárpótlás nélküli meg-szüntetése léphetne életbe. — A' figyelmeztetés ezen fajban mindig a' kárpótlás jogezime iránti kétség rejlik, és ha ezen eszme e' terem falán kívül is terjedne, ha ez a' nép vélemé-nyében megfoganszanék, egyelőre gyengitené az örökváltsá-g iránti hajlamot, megnyugtató helyett nyugtalanságot idézne elő, a' jogbitorlás új fajakint jelennék meg a' törvényhozás azon intézkedése, melly jótéteménynek volt száva. — Az örökváltságot iránti törvényes eljárásra nézve mindig három stadiumot szoktam fölvenni: az 1. so az, midőn a' nép jólétének lassu kifejlődése mellett a' törvényhozás kötelességének ismeri az egyedi szorgalomnak a' megváltás lehetőségét biztosítani, fölhíri iránta az egyesek szunnyadozó hajlamát, és engedé-lyező törvény által a' nemzeti jólét újabb fejleményének első talpkövével letenni; az utolsó az, midőn a' hajlam általánosan elterjedvén, a' növekedett nemzeti erő a' kérdés végoldását igényli, és nagyobb szerű kombinációk alapján a' status általá-nyos közbejárulását fölhíja. De ezek közt létezik egy más, melly hazánk jelen állapotának megfelel, midőn t. i. az engedélyező

törvény többé nem elégséges, az általánosan kötelező pedig még idő előtti, és épen azért lehetetlen. Azon időszak, melyben könnyíteni kell mindenkire nézve a megváltás kereszti vitelét, biztosítani azokra nézve, kikben a képesség a kiváncsággal egyesül, és így módon előkészíteni azon végidőszakot, melyben az általános vagy legalább túlnyomó képesség az általános ohajtást mesterkélés nélkül fölhevindja, és mindkettő a status közbejövételének biztos alapot nyújtand. Részemről is e kérdésre nézve az agitációt lehetőleg elmellőzni kívánom, de bár mennyire méltánylom a tolnai főispán tisztelt barátom által fölhozott indokokat, bár mennyire kész vagyok hinni, hogy a jelen kérdésnek inkább országgyűlési mint országos népszerűsége van, azt hiszem, az agitatio fegyvert nem lehet könnyebben eltompítani, mintha az általa fölkarolt sok értelmű eszméknek értelmezése szorosan megállapítottatik, és mint koronaőr ő exca indítványában a kötelező törvény fogalma és alkalmazása egyes esetre szorítva határozottan megállapítván, eléretik, hogy az többé határtalan vágyak vagy remények fölhevására ne használtassék. Pártolom ennél fogva báró Vay Miklós indítványát, mint azt első előterjesztésében kifejtette, de ha ettől elütetném, szavazatomat inkább gróf Cziráky Jánosnak előadásához, mint a többi főforgó indítványhoz csatolnám, ezek t. i. mint a t. K. K. és R. R. vagy egész általánosságban és főelvint a kötelező törvényt jelölők ki, mi meggyőződéssel ellenkezik, vagy mint gróf Szapáry Antal előadása, a kötelezést mind két részre kiterjeszti, mit részemről így egyszerűen kijelentve lehetségesnek azért nem vélek, mert átlátom ugyan, hogyan lehet valakit, negative kézpénz-fölvételre szorítani, de meg nem fogom, hogyan lehet valakit positive valamely váltászeszköz használására kötelezni, mellyel nem bír, ha csak annak megszerzését számára nem biztosítjuk, minek módja a mélt. gróf indítványában kijelölve nincs. Azon bővítéshez végre, mellyet gróf Teleki László a koronaőr indítványa folytában ajánlott, részemről azért nem járulhatok, mert a status közbejövételnek lehetőségén kételkedve, sőt minden ez iránti tervet létező körülményekben kétszós, de leginkább a földesurra nézve veszélyes eszlódásnak tekintve, nem kívánhatom a választványt oly valaminek tervezésére utasítani, minek lehetőségében nem hiszek, és minek eredménye iránt semmi bizodalommal nem viseltetem.

Lonovics J. csanádi püspök. Mindenekelőtt kénytelen vagyok kijelenteni, hogy nem vagyok sorozható azok számába, kiket igen tisztelt mélt. gróf Erdődy Sándor ur gyanuban tart az iránt, hogy az örökváltás ellenségei; mert én ennek nemcsak nem ellensége, hanem inkább őszinte barátja vagyok. A fönlálló urberri viszonyoknak egyik főbaját én abban találom, hogy azok mellett a földesur sokszorosan károsítatik, a jobbágy pedig demoralizáltatik, miután ennek törekvései, kellő kivételekkel, csak igen is gyakran oda irányoztatják, hogy a földesur mind munkabéli, mind dézmabéli illetvényeiben rövidítették. — Még mielőtt Európában a feudális viszonyok megszüntetésének szüksége éreztetett, vagy az urberri tartozások örökváltásának eszméje megpendített volna, hazánkban, — mi ennek méltán hecsületére, dicsőségére szolgál, — számos hatalmas birtokos, s még inkább a kincstár, de főleg az egyházi rend, a községekkel kötött, s mindenkor csak ezeknek kedvező örökös szerződészek által igyekeztek a jobbágy-sorsán segíteni; s midőn Dán- és Svédországban, sőt Angliában is a papi dézma még jelenleg is a föld mindennemű termékeiből, sőt még a kerti veteményekből is fizettetik, nálunk már Ulászló törvénye előtt is e földtermékeknek csak néhány fajából adaték, s a clerus ezt is majd egyes községekkel, majd egyes földesurakkal, majd végre egész megyékkel kötött részint ideiglenes, részint örökös szerződvények által annyira leszállította, hogy ebeli jövedelmének ma már századrészt alig bírja, egyszerűen, valamint eféle örökös szerződvények által birtokához tartozó számos községnek jövedelmét, boldogságát megalapította, ugy illyes jövedelmények mellett székes helyei minden kivétel nélkül virágzó kiváltságos városokká fejlettek, némelyek pedig épen kir. városi állásra is emelkedtek. — Hogy az engedélyező törvénynek az örökváltásra nézve eddig nagyobb sikere nem volt, ennek oka nem a kényszerítés hiányában, mint inkább a pénz-fogyatkozásban, számos községre nézve pedig még abban is keresendő, mert szerződési állásukban sorsukkal s egyébként is földesurakkal megelégedvén, a váltásban magukra nézve különös nyereséget nem láttak. — Az örökös váltásnál a kényszerítés általános kimondatását azért nem vélem tanácsosnak, mert ez által a községekben vágyak s remények ébresztetének, mellyek mostani helyzetünkben, ez úgy jelen stadiumában még nem teljesíthetők. Az örökváltás kényszerítőleg általában csak oly országokban volt kimondva, hol egy részről az elvileg kimondott váltás eszközölésére hitelbank létezett, s más részről pedig a váltásbeli sorsának egy részét a status pénzára fölvállalta. — Én részemről az urberri viszonyok megszüntetését a földesurra, jobbágyra, statusra nézve egyiránt kívánatosnak tartom, de hogy ez egyszerűen igazságos legyen, csak, mint a t. R. R. kijelenték, teljes kárpótlással történhetik meg; minthogy pedig koronaőr ő nma a kényszerítést nemcsak nem mellőzi, sőt inkább mindazon esetekre kiterjeszti, mellyekben az igazságos, vagyis teljes kárpótlással egybekötve lesz, vagyis, mint ő nma mondá, hol a községek a tökéletes kárpótlás-nyújtásra nemcsak készek, hanem képesek is lesznek, én ő nma indítványát pártolom, mélt. gróf Teleki László urnak az országos választványhoz adandó utasítás iránti javaslatából kiemelt s nézetem szerint az indítvánnyal egybehangzó e pontok elfogadása mellett: t. i. 1) hogy a kiküldendő országos választvány figyelmét arra is fordítsa, hogy az urberri tartozásoknak nemcsak egyeteme, hanem egyes részei is megváltathassanak; 2) hogy a megváltás eszközölésére minél nagyobb könnyűség nyújtassék egy részről financiális intézkedés — értem a hitelbankot — más részről a megváltás különféle fajainak — minők volnának a kézpénz, a föld, munka — megállapítása által, és 3) hogy a szabad egyezkedésnek a lehetőségig tág teret engedessék, de az örökváltás ügyében teendő intézkedések sikere egyesek beléegyezésétől föl ne függesztessék.

B. Vay Alajos. Valóban nem is gondolhatja oly egyed, ki a köznéppel érintkezésbe nem jó, milly családság uralodik közöttük földesurok irányában. De ha a gazdálkodó birtokos látja, hogy ha jobbágyának két ekéje van, a roszabikat kikeresi, és négy ökre közül a két legroszabbat befogja, vele nem szánt, hanem karczolat, ha két szekere van, a roszabbikba fog, hogy reá talyigára való tehernél többet ne rakhasson, csak hogy magát azzal menthesse: „uram, többet nem rakhatok, mert szekérem letörik!“ ha reggel nem a törvény szabta órákor, hanem két vagy három órával későbbben áll ki, és az estét be sem várva haza szökik; ha az ur dolgát immelámmal nem ledolgozza, hanem általheveri: — bizony mondom, ha az ember mindezeket látja, és ha még azt is tapasztalja, hogy tulajdon azon jobbágy, ha magának dolgozik, még egyszer annyit dolgozik mint az ur dolgán, akkor megszűnik jobbágyaihoz ragaszkodni és akaratlanul azt mondja: ő örökváltás, jöjjön el a te országod! — Egy részről ezen gazdálkodási okokból is azon véleményben vagyok, hogy mindent el kell a törvényhozásnak követni a végett, hogy a rosz urberri viszonyokból kivetkezzünk. Az országos választványt tehát azon világos utasítással ohajtanám ellátni, hogy mindenféle módokról gondoskodjék, mellyek czélra vezethetnek, nevezetesen: pénzről, vagy a hol lehetséges, a földdel történhető megváltásról és más czélra vezető eszközökről. — Minden örökváltás szabad egyezkedésre legyen hagyva, azon megjegyzéssel, hogy csak azon esetre, hogy ha a jobbágy földesurát tökéletesen kármentesíteni akarná, és ilyen esetben, ha a földesur az örökváltást elfogadni nem akarná: joga legyen a jobbágyának a megyéhez folyamodni uri székért, a végből, hogy a körülmények megvizsgáltsanak, és ha igazságosnak fog látszani a jobbágy ajánlata, azon esetben kénytelen legyen a földesur az ajánlott összevetet fölvenni, vagy pedig pörét fölebb bíróság elibe vinni. — A kényszerítő modor ugyan sokakat elijeszti, — én is sok ragódás után lettem barátja! De tekintve hazánk birtokviszonyait, meg leszünk győződve, hogy nálunk az örökváltás létesíthetetlen tökéletes kármentesítés, de egyszerűen kényszerítő törvény nélkül; mert vegyük p. o. azt, hogy egy helységet négy földesur bír, negyedeke fölosztva, három földesur megegyezik jobbágyával, és a negyediknek is meg akarják adni jobbágyai azon summát, mit a helység háromnegyedrészre ad a többi három földesurnak birtokaránylag; de ezen negyedik földesur belé nem egyezik az örökváltásba és azt létesíthetlenné teszi. — Illy viszonyok közt kényszerítő törvénynek kell lenni; mert az egész helységet és három földesurat nem lehet egy ember vakságának és macakasságának fölálldozni. — S midőn illy elkerülhetlen esetekben a kényszerítő megváltást pártolom, azt is világosan kijelentem, hogy kényszerítő és kényszerítő modor közt nagy különbséget látok, mert p. o. ha a törvényhozás az örökváltási összeget itt akarná meghatározni, t. i. annak maximumát s minimumát, azt teljességgel nem pártolhatnám, mert megye és megye, járás és járás, helység és helység, telek és telek között oly különbség létezik, hogy azt csak egyedül a hely színén a földesur és jobbágy teljes kihallgatásuk után lehet megítélni, és ebeli észrevételemet, midőn szükséges lesz, a választvány munkálata után fogom bővebben előadni. — Mi pedig mind a két részről kényszerítést illeti, véleményem az: hogy a pénzzel megváltásra a jobbágyot kényszeríteni nem lehet; nem lehet pedig azért, mert valamint nem tudhatja senki, mi van az én zsebémben, ugy nem tudhatja senki, mi van a jobbágy tulipánál kifestett ládájában. — Ha tehát jobbágyainkat arra kényszerítetők, hogy magukat pénzzel váltssák meg, kényszerítő törvény kellene, minek ez esetben fogannata nem lenne; mert ha a jobbágy ládájában pénz nincs, ott a magyar példa szerint „a hol nincs, ne is keress.“ — Hogy ha pedig a földesur földdel megváltást kívánna, és kiváncsága igazságosnak láttatnék, azon esetben köteles legyen a jobbágy magát földdel megváltani, így én a kényszerítő modort kétféle vágnám, nevezetesen: hogy magát pénzzel megváltás, arra nem, — de a földdel megváltásra kényszerítetnem. — S e tekintetből gr. Cziráky Jánossal szavazok, melly véleményemtől, ha elütne a többség, koronaőr ő exca indítványához járulok.

Az idő megszéke haladván, emők ő fensége az ülést eloszlatta. 29dik országos ülés a főrendeknél. Elnök: nádor ő fensége. Tárgy: Az örökváltás — folytatása a tegnapi tanácskozásnak. — Gr. Zichy Otto. Nemzet csak szabad polgárok által lehet nagygyá, jobbágyainkat illyekké kell tenni — örökváltás által fölszabadítani a földgöngyöt, a földet szabaddá, mert csak olyanon lehet várni okszerű gazdálkodást. Az örökváltásnak több módjai vannak, azokat elő fogja terjeszteni a választvány, most csak a vezéreszmék kitűzéséről van szó — a rendi üzenet szavai szólónak szivéből szakítvák, a nemakarás akadályát kényszerítés hártása el, az örökváltás kérdésének sikeres megoldásától függ az arisztokratia léte vagy nem léte; az örökváltás regeneratiót fog idézni elő; a nép új erőre kap, mint tavasszal az ifjú természet, mostan terheit érzi csak, — s vérével dézmál nekünk: a vas lánc is ha tul feszítetik, megszakad, és az épület, mellyet erősített, romba dől. A feudális musnak ezen most már nyomasztó maradványa mentül többször fordul elő, annál olosabb áron fog kíváncsokni megszabadulni tőle az, kinek eddigelő látszólagos javára volt. — Nem szeretne oly módhoz nyulni, melly többet, sem melly kevesebbet mondana — mit az üzenet tart, mert tévesztett irányt kitűzni czél-szerűtlen lenne, tudnivaló dolog, hogy a jobbágy kevéske pénzétől nehezen válik meg, de nehezen válik meg földétől is, erről módot javasolni a választvány fog. Az üzenetet szörül szóra pártolja. — B. Mesznil V. E. honnak élni halni kész népre van szüksége, ennek legfőbb emeltyűje a szabadság; szabadság által kell képessé tenni a népet a politikai jogok

élvezésére. Földdel megváltást nem látjonak, megnyugszik abban mit gr. Teleki László mondott. — Mert ott ugyan a mindkét részei kényszerítés ki nem mondatik, de ki sincs onnan zárva. A megváltási miféle módok iránt véleményez majd a választvány. Hibáznak, kik az örökváltásban tulajdon jogsértést főforogni látnak, az e tulajdon alkalmazásának olyformáni alakítása, mellyet a közőj megkíván; a permissiv törvénynek sikertelensége, — mint mondatott, nem a nemakarásban rejlett, de más okban, de ha csak egy eset volt is olyan, elég hogy a kényszerítés eszméje kimondassék, pedig több esetet tudna előhozni, különösen a papi és kamarai jószágokban, hol a megváltás egyedül a földesur fejességén tört meg. — Bezeredy Miklós püspök, pártolja az indítványt. — Marczibányi A. Korunk szellemét tekintve, az 1836. és 40ki törvényhozás nem haladt elő, hanem visszalépést tön, mert az előtt lehetett szabad szerződést tenni nemcsak a praestatiók, hanem a patronatus uri hatóságra nézve, így keletkezhetett privilegiált, és szabad királyi több város is. A kir. előadások ide vonatkozó pontját közörmössel hallottuk. Mert foglaltatik ott, hogy a permissiv törvény nem vala elegendő; a közőj felírás ez iránt majd egy akarattal határozottat el, s a kik nem akarták, — csak az eredmény bizonytalansága miatt tették azt; ha többet nem teszünk, ha a kényszerítés eszméjét ki nem mondjuk, ott leszünk, hol más országgyűléseken. Miután a nép azt hiszi, hogy a mi jó eddig részére történt, a kormánytól jött; ha most az előadásban fogja olvasni, hogy a király az örökváltás kezdetét kitűzte, ha eredmény nélkül megyünk haza, erősödve lesz bennök amaz egyoldalú hit, hogy az urak nem akarták azt. Szólok azt hiszi, az egyoldalú kényszerítésnek eredménye nem lesz, legyen csak törvény, legyen akarat, majd gondoskodunk akkor a módokról. — Egy szivesen tisztelt főispán a kétoldalú kényszerítésben kettős igaztalanságot lát, s mondá, miszerint csupa kényszerítők és kényszerítettek leendnek; erre nézve megjegyzti, hogy azon fölláított igaztalanság fogalma relativ, miután a közőmód szerint, „justitia est, quam homines sibi faciunt.“ — S hogy minden t. cz. a szerint kényszerítés, s épen a jelen állapotban kényszerítettek és kényszerítők állunk. — Meg kell ragadni az alkalmat, — mert 10—20 év múlva lehet oly idő, miszerint kényszerítő törvényt sem hozhatunk majd. — Említetik a tulajdon szentsége, mellyről le kell mondani, ha a közőj kívánja; behozott az urber századok előtt, s jogsértésnek senki sem mondotta eddig. Ezt mutatja az expropriatio — megpróbálják ott a szabad egyezést, de ha létesíthetlen, az elenszegülés egyesek részéről országos czélok meggálására nem szolgálhat. — Az egyoldalú kényszerítéstől nem sokat reméll, de ha e közt s a permissiv törvényi intézkedés közt választani kell, a mellé áll. S ez értelemben pártolja gr. Vay indítványát. — Némely észrevételeket előre kiköt, t. i. miután a földesurnak megváltás után csak az uri hatóság marad nyakán, a kényszerítést csak azon esetre kívánja kimondatni, midőn a megváltást vagy az egész község, vagy nagyobb része kívánja. 2or. Az örökváltásról a tartozások egyes fajaira külön alkalmaztatni nem kívánja. 3or. a földdel megváltást nem pártolja. Gr. Pálffy József csak azt jegyzi meg minden esetre, hogy a parancsoló törvény létesítését, mit az örökváltás tárgyában ő is szükségesnek vél, — föltételezni kell a megváltási eszközök lételetől. S erre vonatkozólag a kormányt, propositióinak 6d. pontjaért csak úgy üdvözölhetné, ha kimutatta volna a módot is hogy a megváltást parancsoló törvény alkotása ellen gördítelhető akadályokat miként lehetne elhárítani; s ha egy már elkészített tervet adott volna be, melly szerint a megváltás eszközölését végrehajtani kellett vala. — A rendi üzenet egyes pontjait elemezvén s azokra nézve többnyire egyhangulag érezvén, szavazatát gróf Teleki László indítványához csatolja, s a mennyiben ő maga is lényeges különbséget közte, s báró Vay M. közt főforogni nem talál, báró Vay M. indítványát pártolja. Gr. Károlyi Lajos nyitrai főisp. a kényszerítésnek nem barátja. Röviden gr. Cziráky Jánost, és ha többségre nem jut, ifj. koronaőr ő exca pártolja. — Báró Wenckheim Béla. E teremben senki nem mondá, hogy az 1840: 7. cz. elegendő, s azért a választvány kiküldetését indokolni sem kell; vajjon a jobbágy akarja e magát megváltani, figyelembe sem jöhet, mert ha a status czélja azt kívánja, s a választvány annak módjait kimutatja, — ugy a megváltás eszközölésbe nemend. — Teleki s Vay indítványát pártolja. — Báró Bedekovics: A sikeres módok kiteremtése a választványra bizandó, azért Cziráky János grófot pártolja. — Gr. Zichy János gr. Teleki L. véleményéhez csatlakozik. Majláth G. orszbiró: A tanácskozásnak lehető rövidítése végett, a mennyiben gr. Pálffy előterjesztése és báró Vay indítványa közt semmi különbség nincs — ugy hiszi, a báró Vay indítványára reá lehet közakarattal állani; ő részéről az indítványt pártolja. Báró Vay M. fölvolvassa az indítványt, szerkezetbe foglaltan. Ezután többen reállottak s fölkiáltással annak véget vetni ohajtottak. (Folyt. köv.)

## KÜLFÖLD.

**AUSZTRIA.** A' jan. 29kei „Oesterr. Beobachter,“ mely után minapi számunkban Mazzini levelét közöltük, több megjegyzéssel bevezeti 's kiséri azt, melyek közül legnevezetesebbek e' zárszavak: „De Ausztriának is van terhes időben saját küldetése istentől 's el is van határozva annak megfelelni, miként ezt a' császár jan. 9kei felhívása is kijelenti. Az ausztriai kormányzás a' lombard-velencei királyságokban, egész Európa előtt mindazokat, kik ama tartományokban emberélet óta utaztak, bátran felszólíthatja bizonyosággal: vajjon az olasz ajku ausztriai birtokokban a' nép nyelve meg sajátisága megsértetett é valaha? vajjon mind kettő nem inkább ugyanazon ápolás és figyelemben részesült é, mint akármelyik más olasz tartományban? A' hasonlítás a' napoleoni olaszországi királysággal közel esik; Ausztriának nincs oka irtózni tőle. Azon értelemben, melly szerint a' nemzetiség a' valódi nép sajátiságának legnagyobb figyelemben vételét jelenti, az ausztriai kormányzás Olaszországban nemzeti volt legszorosb értelemben 's olyan marad ezentúl is. De ha egy kis elégtelenné párt, mellynek elvei 's vezéreszméiről az olasz nép túlnyomó többsége mit sem tud, ha ezen kevesebbség, ellentétben Olaszország vallása, története 's hagyományival, 's nyílt lázadásban egész Európa status-és népjoga ellen, nevében egy utópiai ábrándnak, mellyt ő nemzetiségnek nevez, egész Olaszországot sivár, forradalmi tömeggé akarná öszsze koholni, és ezt pedig azon kapzsiságból, hogy néhány vezére hiusága 's dicsvágyának terjedelméből kör szerzezen: akkor Ausztria, szem előtt tartva kötelességét mint európai nagy hatalom 's a' rá bízott gondoskodást népei javaért, Olaszországban úgy mint azonkívül, ezen nemzetiségnek ellen tudand állani. „Adja isten, hogy az ausztriai kormány népei boldogításában keresse legnagyobb örömet.

A' bécs-gloggnitzi vasút a' laxenburi mellékpályával együtt 1847dik évben, 1,128,053 személy 's 1,999,770 mázsa teherszállítás után 635,533 ft. 41 krt, a' bécs-brucki pedig 163,241 személy 's 424,243 mázsanyi teherszállítás után ugyanazon évben 28,977 ftot 's 51 krt vett be.

**OLASZORSZÁG.** Miután a' Nápolyból érkezett kir. rendeleteket a' palermói fölkélok bizottsága el nem fogadta, ez következőleg adatott köztudomásúl: „Palermo jan. 21. Óexc. a' kir. helytartó a' kormányzóval mai napon kelt levél által néhány ajánlatot közle, mellyek a' nép kívánságának meg nem felelnék és semmi más biztosítékkal nem bírnak, mint az uralkodó föltétlen akarataival. Számos viszontagság 's kétségbeeséssel teljes évek szomorú tapasztalásával tudja Szicília, mennyire becsüljön egy fejedelmi akaratot, ha maga a' nép nem őrzője, fentartója 's boszulója jogainak. A' kormányzó tehát a' bizottság 's nép nevében következőleg válaszol: „„Exiá! én a' főbizottsággal önnek mai nap hozzám intézett levelét közlöttem, 's meg vagyok bízva válaszul adni, miszerint az Ön levelében említett rendeletek nem elégségesek egy népnak, melly kilencz nap óta álguztatási rettegésnek, kartácsok 's álguzgolyók rombolásainak kitétetve, dicsőségesen fentartja jogait 's nemzeti intézvényit, mik egyedül képesek e' sziget boldogságát állandón biztosítani. A' bizottság, hűséges tolmácsa a' szilárd népakaratnak, csak azon nézetek mellett maradhat, mellyeket már közlöttem exciáddal, 's ezek: nem előbb letenni a' fegyvert, vagy az ellenségeskedést megszüntetni, míg Szicília Palermóban egy parlamentt nem egyesítetik 's azon alkotványt nem nyeri meg, mellyet országunk századokig bírt, melly Anglia befolyása alatt 1812ben megújított 's közvetve helybenhagyott az 1816ki dec. 11kei kir. rendelet által. Ez Palermo város-

sal és Szicília valamennyi községeivel tudatandó. — Nápolyi hírek január 25kérül: Első stadiumán vagyunk a' fővárosi forradalomnak; ez többé tagadhatatlan. Minél tovább tart a' szicíliai küzdelem, annál rosszabbul folynak a' dolgok nálunk. Mindenütt egyletek 's társaságok alakultak, mellyek a' tüzet szítják 's valamennyi osztályba sodorják, sőt az ügy naponkint több terjedelmet, rendet és jelentéket nyer. Már is beszélnek egyes erőszaktevek, rablások, tolvajlásokról 's tb. 's alig remélhetni, hogy a' polgárörtségnek melly tényleg nemzeti őrséggé lön, elvégre helybenhagyott tökéletes fölgyverkezése a' közelgő vést lecsilapíthassa.

Palermot kartácsok és álguzokkal lódöztetik, a' nélkül hogy a' királyi seregek győzhetnének. Messina kivételével majd egész Szicília győzedelmes lázadásban van. A' királyi seregek elfelénkültek, a' deák tábornok Desauget kétségbeesett, élelmiszer 's takarmány híjánzik, a' kir. szalma-és szénatár elégett, betegségek, főleg egy gonosz természetű szemnyavalya harezképtelenné teszi a' kir. sereget. Castellamare erősség állítólag alá van ásatva, a' város végén fekvő 's legénységgel erősen ellátott vár körülvéttve, füst és lúzzel fenyegettetik. 250 ezer adag ételmi szer küldeték által 's a' legutóbbi két gőzös 67 sebesült katonát hozott a' palermói táborból. Palermo — Szicília el van a' királyra nézve veszve: még csak alkotvány 's tökéletes függetlenség biztosítás nyugtathat meg. Másikép nem engednek a' szicíliaiak. A' syracusai őrség fele (200 ember), melly egy közel fellázadt városkába sietett, állítólag megöletett. Trapani, Termini tökéletes zendülésben vannak. Tancred gőzös a' palermói katasztrófáitól fogva mozdulatlanul áll a' hadi kikötőben a' király és családja rendelkezésére. Kapitánya Roberti ki egyszermind had és tengerészminiszter, nem távozik a' király oldalától. Tegnap éjfélig egyik tanács másik után következett. Valamennyi apácázárda polgárhadi őrséget kapott, egy orvosi tanodához 15 schweizi rendeltetett, mert nyugtalanság-kítörést várnak onnan. A' kémek és egyes polgárkatonák egészen megbárányultak; egykettő ez utóbbiak közül szombaton a' schweiziak laktanyájában rejtőzött el.

Nápoly jan. 26. Ma ismét érkeztek Palermóból gőzök mellyek a' kir. sereg szomorú helyzetét bizonyítják. Számos holt, sebesült, és szökevények tömegekben egész 300 főig; ehez betegek és éhezők. Legnagyobb levertség és bátortatlanság uralkodik köztük. A' palermóiak a' Noviziato szállást kezökre kerítették, álguzukat öntettek, másokat elfoglaltak 's a' hajók távoztakor ostromhoz készültek a' vár felé. Egészben véve mintegy 200 bomba álguzgolyó 's kartács lövetett a' városra. A' mint a' consulok, az álguztatás ellen tiltakozva, két fejér lobogóval elől, a' vár felé vonultak, innen lövésekkel fogadtattak 's a' schweizi consul Hirtelnek füle mellett repült el egy golyó. A' várparancsnok (Grosz nevű, szinte schweizi) fájdalmas szível kénytelen minden öt pillanatban egy álguzgolyót a' város ellen lövetni; fejével tartozik a' pénztárak védelmezéséért jót állani. A' szicíliaiak állítólag már 15 álguz birtokában vannak. Nagy pénzüszszegnek gyűjtették össze minden oldalról hadgyámolításra. A' főnemesek versenyeznek a' nagyszámú öszszgyűlékvő földnéppel a' rend-fentartásban. Messinából elindult kir. futártól 10 ezer unciát vettek el a' fölkélok 's ezeket bizonyos G. herczegnél tették le, ki Riso báróval együtt a' tömegeket vezérli. Tekintélyes hölgyek is, mint például duchessa Cesaro szorgoskodnak a' betegek és sebesültek körül. Valamennyi kolostor adózott, egy pár apácázárda jobb védelmezhetés végett, kiürített 's a' jezuitáknak busásan kellett fizetniök. Pénz, élelem és lőszer nagy bőségben van. A' zendülés mindinkább terjed 's hirszerint Nunzi-

ante is Messina és Catanea közt rossz helyzetben van. A' király állítólag már párszor el volt határozva a' szicíliai (s aztán természetesen a' nápolyi) alkotvány aláírására, — de mindig erős ellenvetésekkel tartóztaták őt vissza.

Livorno, jan. 30. Tegnap szállt kikötőnkbe (kőszén-felrakás végett) nápolyi gőzös „Neptun“, mellyen del Carretto (a' gyűlöletes rendőrminiszter) utazik. Mihelyt a' nép e' személy jöttéről értesült, nagy ingerültség támadt 's egyszermind azon hír, hogy a' nép a' kőszén-felrakásnak ellenszegüend. Kormányunk jelenté, mikép a' kőszénben szükülködő hajón segíteni minden esetre kell 's a' hatóságok el tudnak majd fojtani minden zavargást. Mielőtt azonban valami történhetett, a' nápolyi consul tanácsára, ki a' gőzös földözéte ment volt, ez ismét tengerre szállt 's Corsicának tartott. Del Carretto állítá, mikép ő már hosszabb idő óta engedékenységet ajánlott a' királynak, de ez mindig makacsul maradt akaratával mellett. 26kán a' király a' palota titkos lépesözéte a' tengerhez 's gőzökre vitette őt, hol a' nélkül, hogy csak egy inget is vihett volna magával, létezik. Ma reggel Capri nevű (gőzös) érkezett ide, melly Nápolyt legnagyobb örömjában hagyta el. 27kén három álguzlövés ada jelt egy általános népzendülésre, mellynek következtében az alkotvány kiáltatott.

Jan. 30kai florenczi tudósítások szerint a' nápolyi király, miután Palermóban a' jan. 18's 19ei rendeleteket mint ki nem elégitőket visszautasították, 's magában Nápolyban is az alkotvány utáni kiáltozás hangzani kezdett, jan. 28kán mind a' két országnak egy a' belgiumihoz hasonló alkotványt adott. Az öszszes miniszterek benyújták elbocsátásukat, 's a' rendőrségi miniszter Carretto, Nápolyt oda hagyván, egy gőzökre szállt, melly 29kén Livornóba érkezett 's utját észszaknak (Genua felé) tovább folytatta.

Genuából jan. 31kéről kelt levelek egy ingerültségről tudósítanak, melly előbbi nap a' nápolyi hadi gőzös Neptun (Carretto rendőrminiszterrel) oda érkezte következtében támadt. Egy levél ekép szól: „a' nápolyi gőzös alig érkezett a' révbe 's Carretto alig lépett a' kikötői töltésre“ hol őt a' nápolyi consul fogadta, midőn egy több mint 2 ezer egyedből álló csoport többnyire jobb osztálybeli emberek, a' parthoz özőnölve, láрма, füttyöngés és ujongás közt egy kikötőben fekdűt nápolyi kereskedelmi naszádot zászlója levételére kényszeríteni akarták. Erre a' lázadó tömeg azt kívánta, hogy a' nápolyi hadigőzös azonnal távozzék el, mi azonban, minthogy viz és kőszénben hiányt szenvedett, lehetetlen volt, ezeket pedig a' kapitány által Nápolyra kibocsátott váltótért adni vonakodtak. A' nápolyi consul e' közben lakába tért vissza, melly előtt töménytelen népsokaság csoportosult öszsze, kik iszonyu zajjal Carretto kiadatását kérték. A' consul az ablakon megjelenvén, becsületszavát adá, miszerint Carretto, ki a' hadigőzökre ment vissza, az ő lakában nem létezik. Ekkor egy szózat hallatszék a' sokaságból, köpenybe burkolt egyedtől: „Ön rossz ember, ön és király. Most a' nép ismét a' kikötőhez menvén, Carretto a' hajón fel akarta keresni, mi-ben azonban a' fegyveresen kiállított matrózok akadályozták. Ez alatt az örök a' ponte realen 's a' kikötőhöz vezető kapunál megerősítették, a' nápolyi gőzös vizet és kőszénelt vett föl 's délutáni 5 órakor elutazék hallomás szerint Anglia felé. Azonban a' lázongásnak most sincs vége. Délesti 6 órakor a' sokaság újra a' nápolyi consul ablakai alatt gyűlt öszsze; ujongtak, lármaztak 's a' szicíliai zászlót akarták látni. Miután ez nem volt kéznél, a' consul világgujtásra 's ablakba ájtásra kényszeríték. A' város még ma is nagy ingerültségben van 's újabb kitérősektől tarthatni.“

## 19ik szám.

## Pesti József-hengermalom.

Miután a' pesti hengermalom, miként több év óta, úgy az idén is a' pesti óbudai és más izraelita községek számára a' most nevezett községek különös felügyelése alatt készít pesach-

lisztet, felszólítanak tehát más izraelita községek is, mellyek ezen pesachlisztból venni kívánnak, hogy ezen kívánságukat annak idejében vagy a' malom-igazgatóságnál, vagy ezen mávén legközelebb izraelita lisztárusainál jelentessék. Az igazgatóság. — 2

## Meghívás a' magyar kereskedelmi társaság közgyűlésére.

Szerencsésje van alulirt választványnak jelenteni, miszerint a' magyar kereskedelmi-társaságnak évenkénti rendes közgyűlése az idén martius hó 18kán fog tartani délután 5 órakor az Iparegyesület szállásán, Ujvilág-utcai 365. sz. alatti házban, mellyre a' tez. részvényesek tisztelettel meghívatalnak azon szives kérés kijelentése mellett: méltóztassanak részvényeiket az alapszabályok 44. §a értelmében vagy előre a' társaság pénztári hivatalánál letenni, vagy a' közgyűlés színe előtt felmutatni. Tárgyai a' közgyűlésnek következők:

- a) jelentés a' társaság munkálatairól;
- b) a' lefolyt évi mérleg előterjesztése;
- c) az osztalék meghatározása.

Kelt Pesten, február 7én 1848. A' magyar kereskedelmi társaság választvánnya. 1-3

†A' Pestmegye pártfogása alatt álló hazai első takarékpénztárnak folyó hó 6dikán tartott közgyűlésére egybegyűlt részvényesei a' kitűzött tárgyak két legfőbbikét, t. i. a' választvány tagjainak megválasztását és a' ház dolgát kénytelenítettvén mostanról elhalasztani azért, mert a' részvényeseknek az engedvények következtében most már változott névjegyzéke el nem készíthetett; ez okból a' most irt két irat kénytelen, úgy szinte a' korbiztosító intézet kiküldött bizottság munkálatainak fölvetelére jövő martius 12ke tartván ki, ezen napon a' pártfogó tek. megye nagy teremében reggeli 9 órakor tartandó

## É R T E S Í T Ó.

1848.

másik közgyűlésre a' tez. részvényesek tisztelettel meghívatalnak olly kérelemmel, hogy előbb és pedig folyó február 25ik napjáig részvénylapjaikat az intézet hivatalában a' pénztárnoki hivatalnál, — onnan erről nyeredő tétvény mellett — nehogy szavazati joguktól el-essenek, olly végre letenni méltóztassanak, hogy ezekről a' névjegyzék tüstint elkészítetvén, nyomtatás alá adathassék, 's a' jövő martius 1ső napján a' választandók kijelölhetése tekintetéből szétküldezhessék. Megkéretnek egyszermind az intézetnek vidéki t. cz. részvényesei is, hogy a' vásár előtében leginkább az ő kedvökért tartandó ezen közgyűlésen megjelenni és a' kitűzött fontos tárgyakban szavazati jogokkal élni 's a' mennyiben részvénylapjaiknak a' fenkitett időben és helyeni letétele eszközölhető nem volna, legalább akor eredeti részvénylapjaikat magokkal hozni méltóztassanak. Kelt Pesten február 8kán 1848. a' közgyűlés meghagyatából S z a l a y József m. k. jegyző.

## †Vendégfogadó bérbeadása.

†S. Fejérmegyében, Budáról lefelé az eszékpostauton, 4 postaállomásra fekvő Adony városban, az ugynevezett „Szarvas“ vendégmivárosban, az ugynevezett 42 hold jó minőségű földekkel és négy hold kaszálóréttel. az urasági itálok méretési jogával f. évi sz. György napjától 3 vagy 6 következő esztendőre martius hó 12dik (tizenkettedikén) a' tisztartóságban, szokott reggeli órákban tartandó közárverés után a' többet ígérőnek bérbé fog adatni. — Válmalkozni kívánók értekezhetnek e' haszonbérlet kikötései iránt, az adonyi tisztartói hivatalnál. 1-3

## †Árverési hirdetés.

A' nagyméltóságú magyar kir. ndv. kincstár kegyes jóváhagyásából közhírre tétetik: hogy az 1846ik évi k. k. Tokaji uradalmi termésű 107 hordó 3 puttonos aszú, nemkülönbön ugyanazon pénzfizetés mellett eladatni fognak. 3-3 Dunavíz állás: Budán, febr. 10kén 4' 5' 0' az 0 fölött.